

Ekeren, 11 november 2021

Kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
t.a.v. Minister Beke
Ellipsgebouw, Koning Albert II laan 35
1030 Schaarbeek

**Betreft: Aanbevelingen van de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin vzw met betrekking tot de
krijtlijnen van de Vlaamse Regering inzake een vernieuwd adoptiebeleid**

Geachte minister Beke,

Wij verwijzen naar ons aangenaam gesprek op uw kabinet dd woensdag 20 oktober ll. Zoals afgesproken zouden wij u onze bezorgdheden nog schriftelijk bevestigen, wat wij via dit schrijven doen.

De Vereniging voor Adoptiekind en Gezin vzw, of kortweg VAG, is een erkende vrijwilligersvereniging door en voor geadopteerden en (kandidaat)adoptieouders. De belangen van het adoptiekind staan centraal bij onze werking en het ondersteunen van (kandidaat)adoptiegezinnen waarbij we het Haags Adoptieverdrag als basis erkennen. We werken 100% met vrijwilligers die hun ervaringsdeskundigheid als geadopteerde of (kandidaat)adoptieouder inzetten.

VAG ijvert, als belangenvereniging, al meer dan 30 jaar voor open informatieverstopping, goede voorbereiding van kandidaat-adoptieouders, een transparante en eerlijke adoptieprocedure en een professionele nazorg voor geadopteerden en adoptiegezinnen. We zijn een erkende trefgroep met circa 500 leden en zo horen, lezen én vertegenwoordigen wij heel wat meningen, allemaal waardevol.

Wij wensen als VAG te reageren op het Eindrapport Expertpanel inzake Interlandelijke Adoptie dd 14 augustus 2021 dat werd opgemaakt in opdracht van de Vlaamse Regering, en de krijtlijnen die de Vlaamse regering hieruit trok voor de toekomst inzake het adoptiebeleid. Verder lijsten wij ook enkele punten op die ons nauw aan het hart liggen en die, ons inziens, absoluut niet mogen ontbreken bij de verbetering van het adoptiebeleid.

1. Debat met ALLE betrokkenen om tot een nieuw en verbeterd adoptiebeleid te komen

Vooreerst willen we benadrukken dat we het ten zeerste waarderen dat er door een Expertpanel een onderzoek werd uitgevoerd naar interlandelijke adoptie. Het eindresultaat is een zeer waardevol document om het debat inzake (interlandelijke) adoptie te voeren. Ook in de uitgangspunten van het Expertpanel – het belang van het kind, het subsidiariteitsprincipe en het belang van geïnformeerde toestemming – kunnen wij ons als VAG volledig vinden.

Interlandelijke adoptie heeft een hele geschiedenis en evolutie gekend. Dat er van in het prille begin wanpraktijken zijn geweest en dat die er tot op de dag van vandaag nog steeds zijn, betreuren wij als

VAG ten zeerste. Als VAG moedigen wij onderzoek naar wantoestanden uit het verleden aan en daarbij moeten uiteraard aanbevelingen naar de toekomst toe worden geformuleerd.

Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat niet alle adopties incorrect (zijn) verlopen. In het voorliggende Eindrapport van het Expertpanel worden vooral de wantoestanden benadrukt, terwijl er wel degelijk ook adoptieprocedures zijn die wel juist verlopen en waarbij zowel adoptiegezin als geadopteerde tevreden zijn met het verloop hiervan. Ook uit deze verhalen moet men leren en conclusies trekken.

Dat maakt dat de uitvoering van dit onderzoek door een Expertpanel zoals dit nu is samengesteld niet voldoende is. Om degelijke en onderbouwde aanbevelingen te kunnen doen voor een verbeterd adoptiebeleid dient ook het huidige adoptielandschap onder de loep genomen en dient het debat gevoerd met ALLE betrokkenen. De minpunten maar ook de zaken die goed lopen dienen te worden benoemd. Enkel kijken naar de fouten van het verleden is niet voldoende, deze moeten constructief aangepakt worden en gekoppeld aan de positieve elementen van de huidige adoptieprocedure.

Wij wensen als VAG, erkend als trefgroep met vele en diverse ervaringsdeskundigen, actief en constructief deel te nemen aan dit debat. De noden van geadopteerden, biologische ouders en (kandidaat)adoptieouders zijn nauw met elkaar verbonden en niet tegenstrijdig. Vanuit VAG waken we erover dat wij, én de maatschappij, niet mee in de val trappen van polarisering die zich na eenzijdige publicaties in de media afspeelt.

2. Het belang van het kind staat centraal

Door de internationale wetenschap werd adoptie erkend als geschikte kinderbeschermingsmaatregel om kwetsbare kinderen in een gezinssituatie te laten opgroeien. België ratificeerde daarom het Haags Adoptieverdrag in 2005. Het betreft een zeer gelaagde en complexe materie, waarbij misbruiken en wantoestanden uiteraard absoluut moeten worden vermeden en desgevallend aangepakt.

Prioritair bij adoptie is het belang van het kind. Dit is echter een rekbaar begrip dat voor VAG vooral betekent: de geadopteerde op de eerste plaats zetten. De geadopteerden moeten centraal staan in deze kwestie en zij hebben daarom het volste recht om als eerste het woord te nemen en mee dit debat te voeren. Elk adoptieverhaal is uniek, elke persoon is uniek, dus klinken er logischerwijze ook verschillende stemmen en meningen van geadopteerden. Waarover eensgezindheid lijkt, is het feit dat ze gehoord willen worden, dat transparantie van en inzage in het adoptiedossier nodig is én dat nazorg, voor geadopteerden van alle leeftijden, laagdrempelig en professioneel moet aangeboden worden voor zij die daar nood aan hebben. Bijstand in het zoeken naar of herstellen van banden met hun biologische familie hoort daar absoluut ook bij.

Bij interlandelijke adopties anno 2022 moet er over gewaakt worden dat deze, conform het Haags Adoptieverdrag, enkel en alleen in het belang van het kind gebeuren waarbij uiterst nauwkeurig de transparantie en correctheid van elk adoptiedossier moet worden nagegaan met respect voor de biologische ouders, het adoptiekind en de adoptieouders. Het adoptiebeleid moet in die zin worden verstevigd en wanpraktijken moeten absoluut worden vermeden door deze bij elk vermoeden of twijfel onmiddellijk een halt toe te roepen.

3. Transparante en eerlijke informatieverstopping

Voor VAG is het zeer duidelijk dat er nood is aan een adoptieprocedure waarbij transparantie uiterst belangrijk is. De adoptieprocedure dient bovendien eerlijk te verlopen en (kandidaat)adoptieouders moeten correct geïnformeerd worden vanaf de start van hun adoptieprocedure!

Men spreekt bijvoorbeeld over de mogelijkheid tot (interlandelijke) adoptie van de meest kwetsbare kinderen. Maar welke kinderen zijn dit dan? Een duidelijke beschrijving van welke kindprofielen er nog via interlandelijke adoptie geadopteerd kunnen worden en daarbij eveneens rekening houden met een realistische wachttijd is broodnodig.

Ook wordt er gesproken over het aanleggen van een gezamenlijke pool van kandidaat-ouders en dit voor kinderen die in aanmerkingen komen voor adoptie of pleegzorg. Wij kunnen het alleen maar aanmoedigen dat beide beschermingsmaatregelen de nodige aandacht krijgen. Het is hierbij wel uiterst belangrijk om de kandidaat-ouders zeer goed en correct te informeren over de gelijkenissen en verschillen tussen adoptie en pleegzorg. Tot op heden werden beide vormen van ouderschap en de voorbereiding hierop strikt gescheiden. Toekomstige ouders maakten hierbij veelal een zeer bewuste keuze voor adoptie of pleegzorg. Beide vormen van ouderschap zijn zeer waardevol, maar er zijn nu eenmaal verschillen. Verwachten dat de kandidaat-adoptieouders die reeds aan het adoptietraject begonnen zijn, zomaar zullen overschakelen naar pleegzorg, is niet vanzelfsprekend. Er zal stevig geïnvesteerd moeten worden in informeren en sensibiliseren van deze kandidaat-ouders om adoptie en pleegzorg te verbinden. Zowel het in de kijker zetten van pleegzorg als onze leden hierover informeren is overigens iets wat VAG al jaren doet.

Verder mag ook niet vergeten worden dat er naast interlandelijke adopties ook een zeer groot aantal binnenlandse adopties zijn gebeurd in het verleden en dat er ook nu nog steeds binnenlandse adopties bestaan. Ook hier dient de nodige aandacht aan te worden besteed. Ook binnenlands geadopteerden hebben gelijkaardige vragen en noden als interlandelijk geadopteerden en zij moeten hierin gehoord en erkend worden.

4. Een toegankelijk, kwalitatief en ondersteunend nazorgbeleid

Wij merken dat heden de diverse leden van onze vereniging vooral institutionele omkadering nodig hebben in de vorm van toegankelijke, kwalitatieve en ondersteunende nazorg voor geadopteerden, biologische ouders en (kandidaat)adoptieouders. Het inzage-recht van geadopteerden in hun dossier evenals begeleiding hierbij en bij hun zoektochten hoort hier ook bij en vraagt om structurele verbetering. VAG vindt dat deze nazorg ten allen tijde prioritair en kwalitatief dient te zijn en verder in concreto dient uitgebouwd te worden. Hier ijvert VAG trouwens al meer dan 30 jaar voor!

Graag formuleren wij hierbij nogmaals volgende aandachtspunten: waken over de laagdrempeligheid van de nazorg, een nazorgaanbod voor zowel adoptiekind als ouders, blijvende nazorg en ondersteuning nadat de meerderjarigheid werd bereikt, nazorg en opvolging door effectieve huisbezoeken en thuisbegeleiding, psychologische begeleiding en therapie (goedkoper of zelfs gratis!), begeleiding en ondersteuning bij zoektochten naar biologische familie (inclusief een financiële tegemoetkoming hierin!), ...

5. Excuses voor de wanpraktijken in het verleden en erkenning van de fouten

Last but not least zijn wij van mening dat er politieke moed getoond moet worden. Er dienen oprechte verontschuldigen te komen vanuit de beleidsmakers en regeringsleiders voor de fouten die in het verleden gemaakt werden. Uit respect voor alle geadopteerden en hun familie is het nodig dat er publiekelijk erkend wordt door de overheid dat er fouten en wanpraktijken gebeurd zijn.

Naast de erkenning van het leed van de getroffen families, vinden wij dat onvoorwaardelijke steun in de vorm van een ongelimiteerde nazorg – zoals emotionele en psychologische begeleiding – moet worden verleend aan de getroffen biologische ouders, geadopteerden en adoptieouders.

Een verbeterd adoptiebeleid is volgens VAG enkel mogelijk als ALLE betrokken partijen gehoord worden zodat kennis, expertise en ervaringsdeskundigheid gebundeld kunnen worden. Er dient bijzondere aandacht besteed te worden aan transparantie en traceerbaarheid. Laten we vooral niet vergeten waar het allemaal om draait: een warme thuis vinden voor kwetsbare kinderen. En deze kinderen en gezinnen vervolgens een levenslange, laagdrempelige en kwalitatieve nazorg bieden.

U vermeldde tijdens ons bezoek aan uw kabinet dat er in het kader van dit adoptiedebat hoorzittingen zullen georganiseerd worden door de Commissie van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding waarbij geadopteerden, adoptieouders, biologische ouders, professionals en overige betrokkenen gehoord zullen worden. Als VAG worden wij graag uitgenodigd om hieraan deel te nemen en onze visie toe te lichten!

Wij danken u voor uw aandacht en vragen uitdrukkelijk om rekening te houden met onze opmerkingen die de bezorgdheden van vele (kandidaat)adoptieouders, adoptiegezinnen en geadopteerden weergeven. Wij zullen de overheid de spiegel blijven voorhouden en verwachten dat een daadkrachtig adoptiebeleid terzake wordt geïmplementeerd.

Met vriendelijke groeten,
Namens VAG vzw

Kopie aan de leden van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Kopie aan Vlaams Adoptieambtenaar mevrouw Van den Berghe
Kopie aan onze leden via het VAG-magazine